

Profil ogólnoakademicki

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów:

ETNOLOGIA

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

UNIwersytet Gdański

Data przeprowadzenia wizytacji:

23 – 24 MAJA 2019

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się „Etnologia” na UG jest pomyślana i realizowana jako nowoczesny, humanistyczny kierunek studiów, korespondujący w konstrukcji programu studiów, ich koncepcji, celach kształcenia i efektach uczenia się z dobrymi wzorcami krajowymi. Na podkreślenie zasługuje fakt coraz silniejszego, lokalnego zakorzenienia programu studiów przy jednoczesnym prowadzeniu badań terenowych na innych kontynentach. Przy dobrze prowadzonej polityce kadrowej – czyli dbałości o pracowników i ich rozwój naukowy w ramach etnologii – oraz zabezpieczeniu środków na prowadzenie dydaktyki, w tym także terenowej, kierunek ten może z powodzeniem wzbogacać rodzimy uniwersytet.	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	7
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	10
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	12
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	15
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	18
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	21
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia.....	23
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	25
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	27
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	29

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Łyda, członek PKA

Członkowie:

1. dr hab. Violetta Wróblewska, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Waldemar Kuligowski, ekspert PKA
3. mgr Karolina Martyniak, sekretarz Zespołu oceniającego
4. Marta Prusińska, ekspert ds. pracodawców
5. Michał Dzieciuch, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „etnologia” prowadzonym przez Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny, została opisana w punkcie 4 raportu.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO PKA) został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji, zawartymi w: przedłożonym przez Uczelnię raporcie samooceny, zintegrowanym systemie informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, portalu „Wybierz Studia” oraz stronie internetowej Uczelni, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	„etnologia”	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia / studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	<i>nauki o kulturze i religii*</i>	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS (I st.) 4 semestry / 120 ECTS (II st.)	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	160 godzin / 5 ECTS (I st.) brak (II st.)	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	brak	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat / magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	45 (I st.) / 20 (II st.)	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1800 godzin (I st.) / 870 godzin (II st.)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	175 ECTS (I st.) / 120 ECTS (II st.)	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	158 ECTS (I st.) / 107 ECTS (II st.)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	75 ECTS (I st.) /75 91 ECTS (II st.) /91	-

*Zgodnie z aktualnie obowiązującą uchwałą Senatu UG z dn. 26.04.2012 r. kierunek studiów jest przyporządkowany do dyscyplin naukowych *Etnologia i Kulturoznawstwo*. Ponieważ wraz z rozporządzeniem MNiSW w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych z dn. 20.09.2018 r. *Etnologia* stała się subdyscypliną *Nauk o kulturze i religii*, zespół Zakładu Etnologii i Antropologii Kulturowej UG oraz władze Wydziału Historycznego UG podejmą działania dostosowujące kierunek studiów *Etnologia* do dyscypliny *Nauki o kulturze i religii*.

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Na podstawie analizy Raportu samooceny oraz innych dokumentów ze strony internetowej Jednostki, można wnioskować, że koncepcja i cele na kierunku etnologia kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni. Decyduje o tym przede wszystkim realizacja kluczowego celu, jakim jest, wyrażony w Statucie UG przyjętym w dniu 8.06.2006 r. oraz w „Strategii Rozwoju do 2020 roku”, „silny związek” Uniwersytetu Gdańskiego z regionem Morza Bałtyckiego i regionem pomorskim. Podkreślono go też w Raporcie samooceny, gdzie Autorzy podkreślają, że koncepcja kształcenia na kierunku etnologia jest odpowiedzią na zapotrzebowanie pomorskiego rynku pracy. Postulowany „silny związek” znajduje odzwierciedlenie w zajęciach – o charakterze „gabinetowym”, jak i terenowym – poświęconych dawnym i współczesnym kulturom Pomorza (Kaszuby, Żuławy), a także kulturom morza innych regionów świata. Należy ponadto stwierdzić, że koncepcja i cele kształcenia adekwatnie odzwierciedlają misję i strategię uczelni, są ponadto zgodne z polityką jakości. Zespół wysoko ocenia zwłaszcza te cele kształcenia, które odpowiadają na wyzwania stawiane przez współczesne procesy etniczno-kulturowe (przede wszystkim migracje), refleksję nad kategorią „małych ojczyzn” oraz związane z osiąganiem umiejętności przydatnych na lokalnym i krajowym rynku pracy (w ramach warsztatów terenowych, praktyk zawodowych, zajęć z zakresu edukacji i animacji międzykulturowej).

Koncepcja kształcenia kierunku etnologia mieści się w profilu dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany. „Etnologia” na UG skupia się na wiedzy o kulturach „małych ojczyzn”, jakim są np. Kaszuby, ale też na wiedzy będącej narzędziem mającym ułatwiać rozumienie kulturowych kontekstów krajów europejskich i pozaeuropejskich. Nastawienie na nauczanie podstaw metodologicznych i teoretycznych współgra z zajęciami o charakterze deskryptywnym. Cenna jest wrażliwość na aktualne procesy kulturowe, w tym migracje z Ukrainy i krajów pozaeuropejskich, przekładająca się na przygotowywanie specjalistów w zakresie dialogu międzykulturowego. W tym kontekście należy stwierdzić, że koncepcja i cele kształcenia są związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do której kierunek etnologia jest przyporządkowany.

Należy jednak zauważyć, że koncepcja i cele kształcenia oraz ich zorientowanie na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego nie do końca odpowiadają potrzebom zawodowego rynku pracy. Widoczna jest niesystematyczność w kontaktach z podmiotami społeczno-gospodarczymi, a przede wszystkim ograniczenie ich niemal wyłącznie do instytucji muzealnych oraz z pola kultury. Nie odpowiada to w sposób oczywisty bieżącym realiom. ZO PKA rekomenduje w tym zakresie intensyfikację współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez podpisywanie umów o współpracy.

Efekty uczenia się na I stopniu studiów (K_WO1, K_WO2, K_WO14, K_WO17) w adekwatny sposób korespondują z wiedzą o charakterze ogólnohumanistycznym (terminologia humanistyczna, prawo autorskie, instytucje kultury); pozostałe efekty natomiast w poprawny sposób zakładają osiągnięcie wiedzy z zakresu etnologii. Efekty uczenia się na II stopniu studiów dobrze określają osiągnięcie wiedzy z zakresu etnologii o charakterze zaawansowanym (K_WO1, K_WO2, K_WO3, K_WO4, K_WO5, K_WO6, K_WO11). Program studiów oparty na zajęciach z szeroko rozumianej antropologii kulturowej/społecznej (m.in. antropologia powszechna/pozaeuropejska, antropologia historyczna, antropologia filozoficzna, antropologia religii), etnologii Europy (w tym współczesne kwestie etniczne) oraz

etnografii Polski połączonej ze studiami regionalnymi koresponduje z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim, a także z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Właściwy jest podział programu studiów licencjackich na cztery bloki: (1) zajęcia obowiązkowe wprowadzające do nauk etnologicznych; (2) zajęcia specjalistyczne (rozwijające kompetencje zawodowe i naukowe studentów); (3) zajęcia ogólnohumanistyczne i z nauk społecznych; (4) zajęcia fakultatywne (zaznajamiające z wiedzą dotyczącą Polski i Europy, krajów pozaeuropejskich oraz wybranymi zagadnieniami z etnologii). Analogicznie, program studiów magisterskich, poza zaawansowanym wglądem w wiedzę teoretyczną dyscypliny, daje możliwość rozwoju własnych zainteresowań w ramach zajęć modułowych (wykłady monograficzne, humanistyczne, antropologicznych interpretacji kultury oraz warsztatów etnologicznych).

Kompetencje badawcze oraz kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej zostały uwzględnione zarówno w efektach kierunkowych programu studiów I i II stopnia, jak i efektach przedmiotowych określonych np. dla takich modułów jak: „Metody badań terenowych”, „Podstawy warsztatu naukowego”, „Metodologia nauk społecznych”, „Warsztaty terenowe” i „Praktyka zawodowa” (na I st.), a także „Warsztaty etnologiczne” (na II st.).

Lektoraty uczą komunikowania się w języku obcym, jednak na podstawie rozmów z pracownikami wiadomo, że poziom wiedzy poszczególnych osób uczestniczących w tego rodzaju zajęciach jest bardzo różny (od niemal biegłego po ledwie podstawowy). Należy w rezultacie stwierdzić, że efekty uczenia się w niepełnym zakresie zakładają osiągnięcie umiejętności językowych na poziomie B2 (studia I stopnia) oraz B2+ (studia II stopnia).

Efekty uczenia się są możliwe do osiągnięcia, w porównywalny sposób buduje się je i realizuje także w innych polskich ośrodkach etnologicznych. Korespondują one z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie, właściwie balansując między wiedzą materiałową a teoretyczno-refleksyjną. Są także zgodne z zakresem działalności naukowej UG (zwłaszcza w odniesieniu do studiów nad ludami i kulturami morza, migracjami, przepływami, „małymi ojczyznami”).

Pewnym mankamentem jest nie prowadzone systemowo monitorowanie karier absolwentów. Nie da się jednak bazować w tym względzie tylko na „osobistych kontaktach”, zwłaszcza gdy w grę wchodzi grupa ponad 200 absolwentów i absolwentek kierunku. Nie potwierdzono też, by w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia brali udział absolwenci.

Kierunek prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie konstruowania, realizacji oraz doskonalenia programu. Współpraca ta ma zróżnicowany charakter (praktyki zawodowe, badania, prace dyplomowe, publikacje, konferencje, wystawy), korespondujący ze specyfiką dyscypliny. Pewnym mankamentem jest zogniskowanie się na współpracy (zwłaszcza w odniesieniu do praktyk studenckich) z instytucjami muzealnymi – niepotrzebnie zawęża to kontekst odniesienia i możliwych, a pożądaných kontaktów.

Należy dodać, że zgodnie z aktualnie obowiązującą uchwałą Senatu UG z dn. 26.04.2012 r. kierunek studiów jest przyporządkowany do dyscyplin naukowych Etnologia i Kulturoznawstwo. Na mocy rozporządzeniem MNiSW w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych z dn. 20.09.2018 r. Etnologia stała się subdyscypliną Nauk o kulturze i religii, w związku z czym zespół Zakładu Etnologii i Antropologii Kulturowej UG oraz władze Wydziału Historycznego UG podejmą działania dostosowujące kierunek studiów „etnologia” do dyscypliny Nauki o kulturze i religii. Działania takie są uzasadnione ustawowo i przebiegają w poprawny sposób.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1³

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

„Etnologia” na UG jest pomyślana i realizowana jako nowoczesny, humanistyczny kierunek studiów, korespondujący w konstrukcji programu studiów, ich koncepcji, celach kształcenia i efektach uczenia się z dobrymi wzorcami krajowymi. Na podkreślenie zasługuje fakt coraz silniejszego, lokalnego zakorzenienia programu studiów przy jednoczesnym prowadzeniu badań terenowych na innych kontynentach. Przy dobrze prowadzonej polityce kadrowej – czyli dbałości o pracowników i ich rozwój naukowy w ramach etnologii – oraz zabezpieczeniu środków na prowadzenie dydaktyki, w tym także terenowej, kierunek ten może z powodzeniem wzbogacać rodzimy uniwersytet.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Analiza kluczowych treści kształcenia (TK) na studiach licencjackich i magisterskich pozwala na stwierdzenie ich poprawności. Na I st. studiów TK zawierają się w 5 przedmiotach kształcenia ogólnego (Filozofia, Kultura w pradziejach, Metodologia nauk społecznych, Język obcy, Wychowanie fizyczne) oraz w 23 przedmiotach podstawowych, kierunkowych oraz specjalistycznych. Taka konfiguracja pozwala na właściwą realizację kierunkowych efektów uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, dając studentom, np. podstawową wiedzę o powiązaniach etnologii i antropologii kulturowej z innymi dyscyplinami nauk humanistycznych oraz społecznych: kulturoznawstwem, filozofią, historią, archeologią, socjologią (K_W09).

Na II st. studiów kluczowe treści kształcenia zawierają się w 7 przedmiotach podstawowych (Teorie kultury, Antropologia widowisk, Mit i magia, Filozofia kultury, Wykład humanistyczny, Edukacja i animacja kulturowa, Język obcy) oraz 7 kierunkowych i specjalizacyjnych. O ile zajęcia prowadzone w formie warsztatów pozwalają realizować efekty uczenia się, takie jak, np.: przeprowadzenie krytycznej analizy i interpretacji różnych rodzajów wytworów kultury, przy uwzględnieniu nowych osiągnięć humanistyki w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym (K_U06), o tyle nie jest jasne, w jaki sposób i w trakcie jakich zajęć można osiągnąć umiejętność tłumaczenia z języka obcego na polski tekstów specjalistycznych o średniozaawansowanym poziomie trudności (K_U11). To drugie może być kłopotliwe nie tylko ze względu na zróżnicowany poziom umiejętności językowych, o czym była już mowa, ale także z uwagi na fakt rekrutowania na II poziom studiów osób z różnych kierunków. W programie studiów nie

³W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

ma ponadto przedmiotu prowadzonego w języku obcym, co może dodatkowo utrudniać uzyskanie założonego efektu.

Należy zaznaczyć, że zajęcia „Metody badań terenowych”, „Podstawy warsztatu naukowego”, „Metodologia nauk społecznych”, „Warsztaty terenowe” i „Praktyka zawodowa” (na I st.), a także „Warsztaty etnologiczne” (na II st.) pozwalają na zdobycie ważnych kompetencji badawczych.

Stwierdza się, że czas trwania studiów (na obu stopniach), nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Wynosi ona, odpowiednio, 1800 na I stopniu oraz 870 na II stopniu studiów (wyjątkiem są praktyki zawodowe w wymiarze 160 godzin na I stopniu studiów). W przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia obejmuje przedmioty podstawowe, kierunkowe, specjalistyczne, seminaria, technologie informacyjne, praktyki zawodowe.

Stwierdza się ponadto, że plan studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do których został przyporządkowany kierunek, w wymaganym wymiarze punktów ECTS.

Program studiów I i II st. uzupełniają właściwe dyscyplinie wyjazdy terenowe, jak również oferta wykładów monograficznych i fakultatywnych wybieranych indywidualnie przez studentów.

Harmonogram realizacji programu studiów jest prawidłowy, zakłada stopniowe przechodzenie od wiedzy o charakterze podstawowym do wiedzy zaawansowanej. Sugeruje się jednak możliwość uatrakcyjnienia programu studiów II st. tak, aby ograniczyć niekorzystny odpływ licencjatów, kończących edukację po I st.

Metody kształcenia we właściwy sposób uwzględniają zarówno samodzielne uczenie się studentów, jak i ich aktywizację podczas zajęć: na wykładach w postaci m.in. prezentacji multimedialnych, na ćwiczeniach w formie m.in. ćwiczeń terenowych, analizy tekstów, a w ramach seminariów w formie samodzielnej pracy studentów, badań prowadzonych pod kierunkiem opiekuna naukowego czy pracy zespołowej. Warto podkreślić również pozytywny wpływ, jaki ma w tym względzie udział studentów w konferencjach i wyjazdach naukowych (także zagranicznych: Kanada, Hiszpania). Przeprowadzone podczas wizytacji hospitacje zajęć dodatkowo potwierdzają pozytywną ocenę stosowanych metod kształcenia.

Realizowane metody kształcenia w poprawny sposób przygotowują do prowadzenia działalności naukowej (zarówno w wymiarze terenowym, jak i gabinetowym) w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany. Uwzględnia się przy tym stosowanie adekwatnych metod i narzędzi, w tym także zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych

Do rozwiązania pozostaje – sygnalizowany wyraźnie przez pracowników – problem ze stałym i pewnym źródłem środków na zajęcia praktyczne w terenie. W każdym nowym roku akademickim prawidłowe przeprowadzenia tego typu zajęć, według przygotowanego sylabusu, staje pod znakiem zapytania, co nie sprzyja procesowi dydaktycznemu.

Innym mankamentem programu studiów jest brak zajęć o profilu psychologicznym, uczącym współpracy w grupie, pozwalającym na doskonalenie metod empatii, rozmowy, nawiązywania kontaktu, czyli umiejętności kluczowych dla etnologii.

Kolejny problem wiąże się z kompetencjami językowymi studentów, zwłaszcza w początkowym okresie uczenia się, co w znaczącym stopniu utrudnia np. pracę nad tłumaczeniami tekstów naukowych.

ZO PKA rekomenduje Jednostce: wypracowanie razem z władzami dziekańskimi/rektorskimi trwałego mechanizmu finansowania praktycznych zajęć w terenie (warto byłoby stworzyć w tym celu wieloletni preliminarz kosztów takich zajęć); uwzględnienie w programie studiów I st. zajęć o profilu psychologicznym, rozwijającym miękkie umiejętności studentów; ZO PKA rekomenduje w związku z tym podjęcie prac prowadzących do nowego skonfigurowania programu studiów II stopnia tak, aby zatrzymać niekorzystny trend odpływu absolwentów studiów I st.

Studenci, zgodnie z planem studiów, uczestniczą w zajęciach realizowanych w formie wykładów, seminariów, konwersatoriów, ćwiczeń, laboratoriów i lektoratów. Podczas wykładów, konwersatoriów i seminariów treści przekazywane są za pomocą metod werbalnych i oglądowych, co ma na celu pogłębienie wiedzy teoretycznej. Ćwiczenia i laboratoria poszerzone są o metody praktyczne. Należy pozytywnie ocenić liczbę i proporcje godzin przypisanych poszczególnym formom dydaktycznym. Podział godzin pomiędzy poszczególnymi formami sprzyja zachowaniu rozsądnej równowagi między zdobytą wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Pozytywnie ocenia się również liczebność grup laboratoryjnych i ćwiczeniowych, gdyż umożliwia ona wykładowcom indywidualne podejście do każdego z uczestników zajęć.

W czasie zajęć stosowane są metody kształcenia z wykorzystaniem sprzętu audiowizualnego, projektów indywidualnych i grupowych, referatów, prezentacji oraz badań laboratoryjnych. W czasie zajęć nauczyciele akademicy wykorzystują filmy i sprawozdania prezentujące badania prowadzone na Uczelni. Przedstawiane są również rozwiązania, procedury i metody stosowane zarówno w kraju, jak i zagranicą, z uwzględnieniem terminologii krajowej i zagranicznej. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie zaopiniowali możliwość indywidualizacji własnej ścieżki naukowej, jakie stwarza przed nimi plan studiowanego kierunku. Ich zdaniem liczba przedmiotów obieralnych i ścieżek dyplomowania jest wystarczająca i pozwala im na rozwój własnych zainteresowań i predyspozycji. Pozytywnie zaopiniowano również strukturę rozkładu zajęć. Zdaniem ZO PKA rozplanowanie czasowe poszczególnych zajęć pozwala na uwzględnienie optymalnych przerw między zajęciami i zapewnienie zgodności z zasadami higieny procesu nauczania. Umożliwia ono zarówno efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach, jak i samodzielne uczenie się. Pozytywnie ocenia się ponadto czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się, pozwala on bowiem na weryfikację efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych przez nich efektach.

Praktyki zawodowe odbywają się po drugim roku studiów w wymiarze 160 h (miesiące wakacyjne). Dobrym rozwiązaniem jest możliwość ich zróżnicowanej realizacji: albo w całości w wybranej instytucji kultury albo 80 h w formie stacjonarnych badań terenowych prowadzonych przez pracownika naukowego uczelni lub muzeum oraz 80 h w instytucji kultury. Organizacja praktyk, ich przebieg, nadzór i weryfikacja nie budzą zastrzeżeń. Uwagę zwraca fakt, że zdecydowana większość praktyk jest realizowana w instytucjach muzealnych. ZO PKA rekomenduje takie sprofilowanie praktyk zawodowych, by studenci realizowali je w bardziej zróżnicowanych podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Realizacja programu studiów zaprojektowana została poprawnie, w zgodzie ze specyfiką dyscypliny i standardami jakości kształcenia. Program obejmuje zróżnicowane formy zajęć, angażuje i pobudza aktywność studentów, wyposaża w niezbędne umiejętności. Problemy ze stałym finansowaniem zajęć praktycznych oraz brak zajęć o profilu psychologicznym winny zostać w najbliższej przyszłości wyeliminowane.

W opinii studentów podział godzin pomiędzy poszczególnymi formami sprzyja zachowaniu rozsądnej równowagi między zdobytą wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Pozytywnie zaopiniowano również liczebność grup laboratoryjnych i ćwiczeniowych oraz możliwość indywidualizacji własnej ścieżki naukowej, jakie stwarza przed nimi plan studiowanego kierunku. ZO PKA, bazując na analizowanych materiałach, potwierdza pozytywne opinie studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Gdańskiego nr 24/18 z dnia 24 maja 2018 r. Senatu UG, zgodnie z którą przyjęcie na studia stacjonarne I st. na kierunku „etnologia” następuje na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. W przypadku nowej matury bierze się pod uwagę wyniki uzyskane z części pisemnej egzaminu (j. polski, wybrany j. nowożytny, historia sztuki, historia, geografia, WOS, matematyka); procedurę rekrutacyjną w przypadku kandydatów, którzy zdawali starą maturę opisuje z kolei Uchwała Senatu UG nr 29/10. Rekrutacja jest elektroniczna i odbywa się za pośrednictwem Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). Przyjęcie na studia stacjonarne II st. wymaga złożenia dokumentów potwierdzających uzyskanie dyplomu licencjata i następuje na podstawie ocen na dyplomach ukończeniu studiów. Rekrutacja ta również ma charakter elektroniczny (IRK). Procedura powyższa nie łamie zasad równości w postępowaniu rekrutacyjnym. Stosowane rozwiązania rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Uznawania efektów uczenia się i kwalifikacji w innej uczelni (także zagranicznej) określa Regulamin studiów UG (rozdz. 7, paragraf 42): należy złożyć dokumentację poświadczającą uzyskane efekty uczenia się, zaliczone okresy kształcenia oraz kwalifikacje uzyskane w innej uczelni, w szczególności liczbę zaliczonych pkt. ECTS. W przypadku studentów zagranicznych konieczne jest ponadto złożenie tłumaczenia ww. dokumentów dokonane przez tłumacza przysięgłego. Decyzję o przyjęciu podejmuje Prodziekan ds. Studentów i Promocji WH, zasięgając opinii zastępcy dyrektora IAiE.

Problemem systemowym – a nie tylko ocenianej Jednostki – jest sposób postępowania z osobami przyjmowanymi na II st. studiów i nie posiadającymi nawet wstępnej wiedzy kierunkowej. Pracownicy oferują im specjalne konsultacje i „osobne” traktowanie na zajęciach kursowych, ale z pewnością nie rozwiązuje to problemu. Jakkolwiek procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, nie likwiduje to jednak całkowicie wspomnianego problemu.

Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się ma różną formę, dostosowaną do charakteru zajęć, np. egzamin z przedmiotu Historia etnologii (I st.), zawiera pytania wymagające dokonania analizy dzieła Marco Polo pod kątem jego „etnologiczności”, co umożliwia weryfikację osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do tego przedmiotu (K_W10; K_U11; K_K01); zaliczenie przedmiotu Warsztaty etnologiczne (II st.) wymaga uczestnictwa w spotkaniach z lokalnymi działaczami i ekspertami oraz realizacji projektów badawczych (efektem były nagrania wywiadów i sprawozdania badawcze), co pozwala na poprawną weryfikację osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do tego przedmiotu (K_W11; K_U02; K_K06).

Tematyka i metodyka prac etapowych oraz egzaminacyjnych nie budzi zasadniczych wątpliwości; dyskusyjne jest jednak to, czy recenzja naukowa jest najbardziej właściwą formą zaliczania przedmiotu Antropologia współczesności (I st.). Nie wiadomo, dlaczego za adekwatne nie uznano form innych, jak np. esej (także fotograficzny). Trudno uznać, że recenzja jest dostatecznym i przekonującym potwierdzeniem kompetencji w zakresie „antropologii współczesności”.

Wartościową formą weryfikacji efektów uczenia się są dzienniki praktyk prowadzone przez studentów, a następnie weryfikowane przez prowadzącego.

Dokument „*Zasady dyplomowania – regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego (magisterskiego lub licencjackiego) w ZEiAK UG*”, zatwierdzony przez Radę ZEiAK w dn. 5.10.2012 r. (z późn. zm.), określa zasady dyplomowania. Na podkreślenie zasługuje fakt szczegółowego i precyzyjnego zdefiniowania zasad przygotowywania oraz pisania prac dyplomowych, z uwzględnieniem kwestii praw autorskich, typów przypisów, sporządzania tabel, itp. Z pewnością ułatwia to pracę studentom i pozwala na łatwiejsze egzekwowanie zasad promotorom.

Procedura zakłada udział w egzaminie dyplomowym 3 pracowników (promotora, recenzenta, przewodniczącego). Recenzent ma obowiązek uwzględnienia w ocenie pracy szeregu elementów (zawartość merytoryczna, dobór literatury przedmiotu, poprawność bibliografii i przypisów). Dyplomant odpowiada min. na 3 pytania: związane z tematem pracy, problematyką poruszaną w pracy oraz z zakresu ogólnej wiedzy etnologicznej. Tak określona procedura, uwzględniająca ocenę pracy dyplomowej (magisterskiej, licencjackiej) oraz egzamin dyplomowy, pozwala na weryfikację osiągniętych efektów uczenia się, w szczególności dotyczących przygotowania do prowadzenia badań (I st.) oraz umiejętności z zakresu prowadzenia badań w przypadku (II st.).

Studenci są aktywnie zachęceni i mają wiele możliwości publikowania swoich prac naukowych, nie tylko w periodykach studenckich, ale też w lokalnym czasopiśmie naukowym „Etnografia” czy w „Etnografii polskiej” i „Pracach Etnograficznych”. To silna strona kierunku.

ZO PKA rekomenduje Jednostce: opracowanie trwałego mechanizmu „wyrównawczego” dla osób przyjętych na II st. studiów bez uprzedniej wiedzy etnologicznej.

Ocena stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się ma miejsce podczas form weryfikacji takich jak kolokwia, projekty, testy, sprawozdania, samodzielnie wykonane prace lub zadania, referaty, prezentacje, egzaminy ustne i egzaminy pisemne. Każdy z przedmiotów ma określone warunki zaliczenia, które są podawane do wiadomości na początku semestru przez prowadzącego zajęcia, co potwierdzili studenci.

Bazując na szczegółowej procedurze potwierdzania efektów uczenia się można stwierdzić, że ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów (w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością), zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Wypracowano też poprawne (jakkolwiek nie do końca spisane w formie dokumentów) mechanizmy zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Metodą weryfikacji kompetencji badawczych jest również przygotowywanie pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Metody sprawdzenia zakładanych efektów uczenia się w procesie dyplomowania wynikają z sylabusu przedmiotu „Seminarium dyplomowe”. Prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych oraz innych dokumentów z nimi związanych są sporządzane i archiwizowane zgodnie z przepisami obowiązującymi na UG. Student pisze pracę dyplomową (licencjacką lub magisterską) samodzielnie w konsultacji z promotorem.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

„Etnologia” na UG stosuje formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia. System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Podobne zadanie spełniają prace etapowe, egzaminacyjne, projekty studenckie oraz dzienniki praktyk. Studenci mają realne – i wykorzystywane – możliwości rozwoju naukowego, w tym publikowania prac naukowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W skład Zakładu Etnologii i Antropologii Kulturowej UG (ZEiAK) wchodzi 9 pracowników etatowych, w tym 2 profesorów tytularnych, 2 doktorów habilitowanych oraz 5 doktorów prowadzących zajęcia na kierunku etnologia. Wszyscy są związani z dyscypliną nauki o kulturze i religii. Niektórzy z pracowników, jako że Jednostka i kadra wywodzą się z Wydziału Historycznego, posiadają naukowe stopnie z obszaru historii, ale ich dorobek naukowy jednoznacznie potwierdza kompetencje w zakresie nauk o kulturze i religii. Sukcesywnie

zatrudniani są również doktorzy ze stopniem z zakresu etnologii, co dodatkowo wzmacnia potencjał kadrowy Jednostki prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku. Nabór nowych pracowników odbywa się w drodze otwartych konkursów, których wymogi są określane pod kątem potrzeb naukowo-dydaktycznych Jednostki i udostępniane na stronie Uczelni oraz wydziału. Od roku akademickim 2013/2014 zatrudniono 3 osoby ze stopniem naukowym doktora w zakresie etnologii na stanowisku adiunkta, co obecnie stanowi 80% kadry z wykształceniem etnologicznym. Planowane są kolejne zatrudnienia w związku z tym, że 2 osoby niebawem osiągną wiek emerytalny. Każda z osób prowadzi zajęcia w wymiarze etatu (pensum 210h dla osób zatrudnionych na stanowisku profesora, a 240h na stanowisku adiunkta), w niewielkim stopniu realizując nadgodziny (między 30 a 60h), co nie obciąża pracowników i gwarantuje im czas na właściwe przygotowanie do zajęć, jak też prowadzenie badań niezbędnych do realizacji procesu dydaktycznego. Inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku „etnologia”, a pochodzące spoza Jednostki, realizują dydaktykę zgodnie ze swymi kwalifikacjami, głównie z zakresu historii i archeologii. Tym samym należy stwierdzić, że struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć, a tym samym przypisanym im efektów uczenia się.

Wszyscy pracownicy posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii, co umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Na dorobek kadry składają się liczne monografie naukowe poświęcone tematyce etnologicznej i antropologicznej, rozdziały w monografiach zbiorowych, jak też artykuły w czasopismach krajowych i zagranicznych. Większość publikacji podejmuje zagadnienia z zakresu kultury tradycyjnej i współczesnej wybranych społeczeństw europejskich oraz pozaeuropejskich, kultury regionalnej, szczególnie kaszubskiej, a także kwestie wielokulturowości. Wiele artykułów naukowych pracowników instytutu, jak też studentów „etnologii” ukazało się w czasopiśmie założonym przez jednostkę prowadzącą oceniany kierunek, pt. „Etnografia. Praktyki, Teorie, Doświadczenia”, ale zdecydowana większość w znaczących czasopismach o zasięgu ogólnopolskim, takich jak „Lud”, „Etnografia Polska”, „Łódzkie Studia Etnograficzne”, „Teksty Drugie”, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, „Sensus Historiae”, „Zeszyty Etnologii Wrocławskiej”, „Etnografia Nowa”, „Rocznik Antropologii Historii”. Wiele prac powstało w językach obcych, w tym angielskim, hiszpańskim i rosyjskim.

Jednocześnie pracownicy byli lub są kierownikami, bądź wykonawcami, grantów ogólnopolskich i międzynarodowych, do których sukcesywnie włączani są studenci, co znajduje odbicie w procesie dydaktycznym. Przykładem może być zrealizowany w jednostce w latach 2013-2017 grant NPRH *Katalog i monografia niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pomorza Wschodniego*, w którego ramach studenci wykonywali badania terenowe i opracowywali wstępne raporty. Problematyka badań znalazła przełożenie na dydaktykę – wykorzystywana jest w trakcie zajęć z Antropologii Pomorza oraz Etnografii Polski, prowadzonych przez kierownika wspomnianego grantu. W jednostce oprócz grantów NPRH realizowano również granty NCN, Narodowego Centrum Kultury, Marszałka Województwa i Prezydenta Miasta Gdańsk; pracownicy Jednostki byli także wykonawcami grantów wskazanych powyżej programów czy instytucji, jak również grantów europejskich, m.in. *INNET: Innovative Networking in Infrastructure for Endangered Languages* (7. Program Ramowy UE). Wszystkie granty były powiązane z tematyką prowadzonych w jednostce badań i w mniejszym lub większym stopniu znalazły przełożenie na dydaktykę – czy w formie zalecanych do lektury publikacji, będących efektem grantów, czy w ramach realizowanych treści programowych. Obecnie w jednostce realizowany jest grant NCN (do roku 2010), a dotyczący modelu rodziny baskijskiej. Niektórzy z pracowników otrzymali stypendia

badawcze, w tym zagraniczne, np. w Japonii; ponadto brali udział w stażach i kwerendach zagranicznych, a za swą działalność otrzymywali nagrody uczelniane, ministerialne i regionalne.

Na poziom prowadzonej w jednostce dydaktyki mają wpływ nie tylko badania naukowe potwierdzone publikacjami i uzyskanymi grantami, ale też udział kadry w różnego typu szkoleniach. Niektórzy z pracowników ukończyli kursy bądź studia języków obcych, m.in. języka niemieckiego, japońskiego i hiszpańskiego, co wpłynęło na poszerzenie oferty dydaktycznej np. w zakresie specjalistycznego słownictwa kulturowego, a także przełożyło się na zwiększenie oferty lektoratów. Ponadto pracownicy uczestniczyli w szkoleniach dotyczących programów antyplagiatowych oraz emisji głosu. Pracownicy nie brali udziału w kursach

e-learningu, ale Jednostka planuje tego typu przedsięwzięcie, co mogłoby zwiększyć atrakcyjność i skuteczność metod dydaktycznych stosowanych w ramach zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku.

Zajęcia na kierunku obsadzone są w sposób prawidłowy. Pracownicy samodzielni mają pensum 210h, zaś niesamodzielni 240h i w większości wypadków realizują przypisaną liczbę godzin, niekiedy realizują nadgodziny, ale w wymiarze maksymalnie do 70h. Wszystkie zajęcia prowadzone są przez osoby mające właściwe kompetencje, potwierdzone stopniami naukowymi i/lub dorobkiem naukowym, np. osoba zajmująca się naukowo kulturą japońską prowadziła fakultet z tego zakresu, zaś osoba zajmująca się kulturą Pomorza – zajęcia z antropologii tego regionu. Zastrzeżeń nie budzi również obsada seminariów – seminaria magisterskie prowadzą jedynie pracownicy samodzielni, a dyplomowe – pracownicy co najmniej ze stopniem doktora.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego, z czym wiąże się równomierny rozwój kadry, w jednostce stosuje się czytelne zasady ewaluacji. Wszystkie zajęcia prowadzone w jednostce podlegają semestralnej ocenie przez studentów, zarówno w formie ankiety papierowej, jak i elektronicznej. Zachowano tradycyjną formę ankiety ze względu na nikłe zainteresowanie studentów wersją on-line, dzięki czemu obecnie zwrotność ankiet wynosi ponad 50%. Pracownicy są również hospitowani, jeśli podlegają – zgodnie z ustawą – ocenie okresowej. W sytuacjach konfliktowych, o których mowa w ankietach bądź ujawnianych w trakcie hospitacji, interweniuje dyrekcja Instytutu, przeprowadzająca stosowne rozmowy z zainteresowanymi stronami, a w sytuacjach szczególnie trudnych odsuwa pracownika od prowadzenia danych zajęć. Tego typu działanie miało miejsce do tej pory tylko raz. Ogólnie zajęcia w Jednostce są prowadzone na bardzo dobrym poziomie, o czym świadczą nie tylko wyniki ankiet, ale też hospitacje przeprowadzone w trakcie wizytacji ZO PKA. W sytuacjach konfliktowych dotyczących relacji między pracownikiem a studentem problem zgłaszany jest przez opiekuna roku do dyrekcji jednostki i na tym poziomie rozwiązywany, a w razie konieczności – na poziomie władz wydziału lub uniwersytetu. Konfliktowe sytuacje dotyczące kadry rozwiązuje się na poziomie władz wydziału, a w razie niemożności rozwiązania kwestii spornej – na poziomie władz rektorskich. Wszelkie szczegółowe zasady rozwiązywania konfliktów spornych, w tym dotyczących mobbingu i dyskryminacji, reguluje Regulamin Pracy Rektora UG (na etapie oceny jednostki obowiązywał regulamin z dnia 10 listopada 2015r., pkt. VIII, załącznik do zarządzenia Rektora UG nr 1/R/07 ze zm.).

Czynnikiem motywacyjnym pracowników jest system nagród wydziałowych i rektorskich oraz awanse. Pracownika do nagrody zgłasza dyrektor Jednostki, a ostateczną decyzję podejmuje komisja oceniająca na wydziale i zatwierdza Senat. Zasadniczo pracownicy wiedzą, iż mogą otrzymać nagrody za habilitację lub publikację monografii, ale nie do końca orientują się w zasadach przyznawania nagród bądź wyróżnień za inne osiągnięcia, więc warto byłoby na

poziomie Wydziału lub Uczelni tę sprawę uregulować albo odpowiednio rozpropagować.

Zarówno Jednostka, jak i Wydział wspierają też pracowników finansowo, pokrywając koszty wyjazdów na konferencje, badania terenowe czy kwerendy. Pokrywają też koszty druku prac monograficznych – autorskich i wieloautorskich, także w innych wydawnictwach, co pracownicy potwierdzili w trakcie spotkania z ZO PKA.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicy, także spoza jednostki, prowadzące zajęcia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie nauk o kulturze i religii, jak też odpowiednie kwalifikacje dydaktyczne. Wszyscy prowadzą zajęcia zgodnie ze swymi kompetencjami i przy właściwym obciążeniu godzinowym. Ponieważ zwraca uwagę nikła obecność nowoczesnych form nauczania, jak e-learning, choć Uczelnia zapewnia tego typu możliwości, a nawet udostępnia kursy antropologiczne on-line przygotowane przez kulturoznawców, warto byłoby rozważyć włączenie nowoczesnej dydaktyki do oferty jednostki prowadzącej kierunek „etnologia”. Kadra podlega systematycznej ocenie, a dane pozyskane w trakcie tej procedury (ankietowanie przez studentów, hospitowanie zajęć) wykorzystywane są do kształtowania ścieżki rozwoju pracowników.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na kierunku etnologia prowadzone są w Instytucie Archeologii i Etnologii (w tym w Zakładzie Etnologii i Antropologii Kulturowej), który mieści się w budynku przy ulicy Bielańskiej 5, na terenie Starego Miasta Gdańska. Bardzo dobra lokalizacja budynku – centrum miasta, sprawia, że studenci mają ułatwiony dostęp nie tylko do komunikacji miejskiej, ale przede wszystkim do różnych miejsc kultury, z którymi Jednostka współpracuje. Budynek jest użytkowany wraz z Instytutem Historii Sztuki, ale Zakład ma części wyodrębnione, pozwalające na zachowanie pewnej swobody w organizacji pracy naukowo-dydaktycznej. Do Jednostki przypisano bezpośrednio 6 sal dydaktycznych, zaś 2 są współdzielone z kierunkiem „archeologia”, a 1 z Instytutem Historii Sztuki UG. Ponieważ liczba studentów na kierunku zwykle sytuje się podobnie – na jednym poziomie jest 20-30 osób, liczbę sal należy uznać za dostosowaną do liczby studentów i zaspokajającą potrzeby naukowo-dydaktyczne Zakładu. Wszystkie zajęcia odbywają się jednym gmachu, co pozwala na proporcjonalny rozkład zajęć w ciągu dnia i zapewnienie higieny pracy (15-minutowe przerwy). Wszystkie sale są wyremontowane, wyposażone w nowe ławki, stoły i tablice. Sprzęt multimedialny – laptop i rzutnik, jest przynoszony na zajęcia w razie potrzeb, ale docelowo Jednostka zamierza zamontować tego typu urządzenia na stałe. W budynku dostępna jest działająca sieć ogólnouniwersytecka – eduroam. Jednak ze względu na zabytkowy charakter budynku w

niektórych salach występują zakłócenia w odbiorze sieci. Jednostka wraz z informatykami podjęła działania zmierzające do wyeliminowania istniejącego problemu.

Uniwersytet zapewnia pracownikom i studentom dostęp do Portalu Edukacyjnego, na którym można zamieszczać materiały dydaktyczne, w tym kursy i szkolenia. Obecnie na portalu znajdują się materiały z zakresu *Antropologii kulturowej*, *Antropologii widowisk*, *Kultur świata*, *Edukacji międzykulturowej* oraz ogólnouniwersyteckie szkolenia (z zakresu BHP, praw i obowiązków osób zaczynających studia na UG, itp.), ale nie są one przygotowane przez pracowników Zakładu. Jednostka planuje tego typu platformę wykorzystać w kształceniu studentów etnologii w najbliższym czasie. Wydział Historyczny UG (WH), jak i ZEI AK posiadają własne strony internetowe oraz konta na Facebooku, na których informują o działalności naukowej i popularyzatorskiej.

Ponieważ WH, na którym zlokalizowany jest Zakład, pozyskał dotację projakościową (milion złotych), ZEI AK otrzymał komputery połączone z Internetem stacjonarnym oraz wyposażone w najnowsze oprogramowanie firmy Microsoft. Obecnie każdy pracownik w swoim gabinecie dysponuje komputerem wraz z licencjonowanym oprogramowaniem biurowym. Oprócz tego Jednostka posiada 7 dyktafonów, urządzenia wielofunkcyjne, kserokopiarkę, 2 laptopy i 1 projektor stacjonarny, który zostanie niebawem zainstalowany w jednej z sal dydaktycznych. Zasób sprzętowy należy uznać za wystarczający do potrzeb dydaktycznych kierunku.

Budynek dostosowany jest do osób z niepełnosprawnościami – znajdują się tu: podest, winda i toaleta. Ponieważ winda nie dociera na wyższe partie budynku, na etapie rekrutacji pozyskuje się informacje o studentach z problemami ruchowymi i zajęcia planuje się w salach bez barier przestrzennych. W budynku WH występują oznaczenia sal w alfabecie Braille'a oraz 2 stanowiska komputerowe dla osób z niepełnosprawnością. Przed budynkami zaplanowano miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Obecnie na kierunku „etnologia” nie studiują osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Studenci i pracownicy ZEI AK mają dostęp do zbiorów biblioteki wydziałowej – do Biblioteki Historii Kultury, zlokalizowanej w siedzibie na Bielańskiej 5. Jej zasób liczy 12 tys. woluminów. Biblioteka gromadzi pozycje sprofilowane pod kątem potrzeb naukowo-dydaktycznych jednostek mieszczących się w budynku, głównie z zakresu historii sztuki, historii, archeologii i etnologii – w języku polskim i angielskim. Księgozbiór jest uzupełniany stosownie do potrzeb dydaktycznych zgłaszanych przez pracowników i studentów na corocznych zebraniach z dyrekcją Jednostki. Biorąc pod uwagę fakt, iż biblioteka wydziałowa z miejscami komputerowymi i dostępem do sieci jest podstawowym miejscem pracy studentów nie tylko w czasie wolnym, warto byłoby wzbogacić ją także o skaner i ksero, dzięki czemu można by kopiować materiały na zajęcia, czy uzupełniać brakujące w podręcznikach strony, które np. uległy zniszczeniu.

Dodatkowymi zasobami książkowymi dysponuje Biblioteka Główna UG (BUG). Zawiera ona podstawowy korpus książek z zakresu humanistyki, nauk społecznych i dziedzin pokrewnych, jak też dostęp do licznych baz danych, w tym międzynarodowych. Księgozbiór udostępniany jest w kilku czytelniach – posiadających łącznie tysiąc miejsc, oraz wypożyczany na zewnątrz. Księgozbiór z zakresu specjalistycznych dziedzin liczy ok. 230 tys. woluminów oraz 1 164 tytuły czasopism naukowych. Ponadto studenci mają dostęp do 3.128.734 e-książek, zawartych w 10 bazach.

Godną pochwałą jest działająca przy ZEI AK UG tzw. Biblioteka Antropologiczna, w której zasobach znajduje się ok. 2000 woluminów, przekazanych nieodpłatnie przez pracowników Jednostki. Wszystkie opisane i posegregowane książki są udostępniane studentom raz w tygodniu (stały dyżur) na zasadzie wypożyczeń. Pracownicy sukcesywnie powiększają ten

księgozbiór, aby studenci mieli dostęp do najważniejszych prac z zakresu antropologii także w miejscu odbywania zajęć, jak również by mogli rozwijać swe pasje antropologiczne poprzez odpowiednio dobraną dodatkową lekturę.

Władze Jednostki i Wydziału dbają o stały rozwój kierunku, uwzględniając poprawę bazy dydaktycznej i naukowej, sukcesywnie dokonując zakupów książek i czasopism specjalistycznych, sprzętu projekcyjnego oraz laptopów. Docelowo mają być zamontowane stałe rzutniki w salach dydaktycznych. Władze dbają też o zaplecze lokalowe nie tylko na potrzeby dydaktyczne, które zostały zaspokojone w 2016 r., dzięki pozyskaniu 3 dodatkowych sal oraz 5 gabinetów, w których odbywają konsultacje pracownicy naukowo-dydaktyczni. Zadbane również o pokój dla kół naukowych, dzięki czemu studenci mogą regularnie się spotykać i podejmować różnego typu inicjatywy naukowo-badawcze oraz popularyzatorskie. W jednostce zapewnia się okresowe przeglądy bazy lokalowej, dzięki czemu na bieżąco jest ona doskonała, zarówno z myślą o pracownikach, jak i studentach, w tym z niepełnosprawnościami. Wszelkie zastrzeżenia czy uwagi odnoszące się do bazy lokalowej czy bibliotecznej, jak też księgozbioru można zgłaszać w trybie ciągłym, a raz do roku na zebraniu władz z pracownikami i studentami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Infrastruktura oraz zasoby edukacyjne Jednostki, wyposażenie sal i bibliotek, umożliwiają realizację procesu dydaktycznego, w tym osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, jak też udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Budynek jest zasadniczo przystosowany do osób z niepełnosprawnością – znajdują się tu: podjazd, winda, toaleta, tyle że ze względu na zabytkowy charakter budynku, który pozostaje pod opieką konserwatora, dostępność do najwyższych kondygnacji jest ograniczona. Problem ten uwzględnia się już na etapie rekrutacji i planuje zajęcia tylko w miejscach powszechnie dostępnych dla tego typu osób. Jednostka dba o poprawę warunków lokalowych i bibliotecznych, sukcesywnie zakupując sprzęt multimedialny, choć warto byłoby w tym zakresie lepiej wyposażać wydziałową bibliotekę, która ma nowoczesny sprzęt komputerowy z dostępem do licznych baz danych, ale nie dysponuje własnym skanerem i kserokopiarką, co ułatwiałoby kopiowanie materiałów, np. na potrzeby dydaktyczne. Tego typu problemów nie ma bardzo nowoczesna biblioteka uniwersytecka, która dysponuje odrębnym księgozbiorem, w tym na potrzeby „etnologii”. Jednostka sukcesywnie zasięga opinii pracowników i studentów na temat zasobów lokalowych i bibliotecznych poprzez organizację corocznych zebrań władz Jednostki ze studentami oraz zebrań z pracownikami, w trakcie których można zgłaszać wszelkie potrzeby w tym zakresie.

Jednostka nie prowadzi zajęć w trybie e-learningowym, co może warto zmienić, ale studenci mają dostęp do odpowiednich narzędzi informatycznych umożliwiających realizację procesu dydaktycznego. Co prawda w niektórych pomieszczeniach nie ma dostępu do sieci, ale jest to wynik odbywania niektórych zajęć w zabytkowej części budynku pozostającego pod opieką konserwatora, co nieco utrudnia modernizację pomieszczeń w tym zakresie. Podjęto jednak starania, aby wyeliminować tego typu problemy. W bibliotece uniwersyteckiej jest dostępna literatura przedmiotu wymagana do realizacji zajęć. Na poziomie wydziałowym tego typu pomoce ofiaruje nieformalna biblioteka Jednostki, pozostająca poza strukturami bibliotecznymi, gdyż na bogaty księgozbiór etnologiczny składają się prywatne zasoby książkowe pracowników „etnologii”. Wszystkie opisane i posegregowane są udostępniane studentom raz w tygodniu na zasadzie wypożyczeń. Pracownicy sukcesywnie powiększają ten księgozbiór, aby studenci mieli dostęp do najważniejszych prac z zakresu antropologii także w

miejscu odbywania zajęć, jak również by mogli rozwijać swe pasje antropologiczne poprzez odpowiednio dobraną lekturę dodatkową.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Stworzenie bogatego księgozbioru etnologicznego z prywatnych zasobów bibliotecznych pracowników Jednostki na potrzeby prowadzonej dydaktyki, jak też w celu rozwijania pasji czytelniczo-badawczych studentów.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie konstruowania, realizacji oraz doskonalenia programu studiów. Prowadzona obecnie współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przybiera zróżnicowane formy m.in.:

- realizacja praktyk zawodowych w wymiarze 160h na I st. studiów;
- realizacja badań terenowych na potrzeby instytucji współpracujących z jednostką;
- realizacja prac dyplomowych z wykorzystaniem zasobów bibliotecznych muzeów;
- popularyzowanie wiedzy poprzez organizację różnych wydarzeń i warsztatów w muzeach;
- realizacja przez studentów badań terenowych na potrzeby publikacji np. „*Niematerialne dziedzictwo Pomorza Wschodniego*” pod red. Anny Kwaśniewskiej;
- realizacja przez studentów badań nt. postrzegania Pomorskiego Parku Naukowo-Technicznego przez mieszkańców Gdyni;
- realizacja przez studentów badań dot. oczekiwań mieszkańców Puszczy Knyszyńskiej;
- realizacja wspólnych konferencji;
- opiniowanie programów studiów;
- przygotowywanie wystaw w muzeach i opisywanie zbiorów;
- realizacja wspólnych wydarzeń promujących kulturę regionów świata np. dzień baskijski;
- udział przedstawicieli instytucji zewnętrznych w dydaktyce np. prowadzenie zajęć z pisania wniosków grantowych lub też gościnny udział przedstawicieli muzeów w zajęciach z muzealnictwa;
- tworzenie wspólnych publikacji.

Formy współpracy pomiędzy otoczeniem społeczno-gospodarczym a jednostką są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia efektów uczenia się.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którym współpracuje Jednostka, jest zgodny z dyscypliną, do której przyporządkowany jest kierunek „etnologia”. Rodzaj pracodawców jest tylko częściowo zgodny z koncepcją kształcenia, która

zakłada kształcenie na potrzeby lokalnego rynku pracy. Nie odpowiada też w pełni wyzwaniom zawodowego rynku pracy dla absolwentów „etnologii”. Głównymi interesariuszami zewnętrznymi pozostają muzea i inne instytucje kultury z terenu Pomorza. Jednostka nie prowadzi współpracy z podmiotami z innych obszarów rynku pracy jak np. firmy związane z badaniami konsumenckimi, działalnością marketingową, reklamą, User Experience etc., w których także znajdują zatrudnienie etnologowie. Zwiększenie różnorodności podmiotów, z którymi współpracuje Jednostka, pozwoli na zwiększenie szans etnologów na szeroko pojętym rynku pracy, który nie ogranicza się jedynie do muzeów.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest stale, ale ma charakter niesystematyczny. Prowadzone są spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, natomiast nie ma wyznaczonych stałych okresów przeglądów programów. Zgodnie z Raportem samooceny takie spotkania realizowane są co 3-4 lata. Częstotliwość ta jest jednak niewystarczająca dla efektywnego zaangażowania otoczenia społeczno-gospodarczego w ustawiczne dostosowywanie procesu kształcenia do potrzeb współczesnego rynku pracy. Ostatnie tego typu spotkania odbyły się w listopadzie 2018r. i styczniu 2019 r. Widać potrzebę większej systematyczności i planowego podejścia do współpracy z otoczeniem oraz konieczność zwiększenia różnorodności podmiotów, z którymi Jednostka współpracuje.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, choć mało usystematyzowana, ma przełożenie na podnoszenie jakości kształcenia na kierunku „etnologia”. W 2013 r. przesłano interesariuszom zewnętrznym programy studiów wraz z siatkami zajęć z prośbą o wskazanie jakich umiejętności oczekują od absolwentów „etnologii”. W efekcie konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi wprowadzono m.in. ideę bloków zajęć (jako przeciwdziałanie zjawisku ujmowania w programie studiów jedynie zajęć uzależnionych od zainteresowań prowadzącego); wprowadzono na 1. roku studiów więcej historii i metodyki; wprowadzono zajęcia z edukacji międzykulturowej, zwiększono nacisk na kształcenie praktyczne studentów (warsztat badawczy II). Podobne spotkanie odbyło się w listopadzie 2018 r., ustalono, że zmiany w programie studiów odbywać się będą z udziałem podmiotów zewnętrznych-muzeów, które zaproponują koncepcję przedmiotów kształcenia muzealnego odpowiadające ich potrzebom. Zaplanowano także ściślejszą współpracę. Na kolejnym spotkaniu w styczniu 2019 r. wraz z interesariuszami zewnętrznymi omówiono silne i słabe strony programu studiów, propozycje zmian w programie kształcenia w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy oraz sposoby ściślejszej współpracy między interesariuszami. Analizowano także przygotowanie absolwentów kierunku do spełnienia oczekiwań rynku pracy.. Zasugerowano m.in. następujące zmiany w programie: zwiększenie ilości godzin dydaktycznych etnografii Polski, zwrócenie większej uwagi na umiejętności interpersonalne studentów poprzez stosowanie odpowiednich form i metod kształcenia, przeniesienie terminu praktyk (letnie praktyki uniemożliwiają należyte zajęcie się praktykantami ze względu na sezonowe obłożenie instytucji). Podczas wizytacji ZO PKA przekazano protokoły ze spotkań władz Wydziału Historycznego UG i IAiE z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego z 2013, 2018 i 2019 roku. We wszystkich spotkaniach brali udział głównie przedstawiciele muzeów oraz instytucji kultury. W żadnym nie brały udziału podmioty z sektora stricte biznesowego.

Ważnym elementem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są praktyki zawodowe. Cel realizacji praktyk zawodowych na kierunku „etnologia” określono jednak zbyt wąsko. Mają one przygotować studentów do pracy w różnych instytucjach kulturalnych. Ogranicza to możliwości współpracy z otoczeniem w zakresie praktyk dla innych podmiotów rynku pracy, w których mogą podjąć zatrudnienie etnologowie, a więc w instytucjach zorientowanych na badania marketingowe, badania konsumenckie, badania user experience (UX).. Obecni na spotkaniu z ZO PKA interesariusze zewnętrzni – przedstawiciele 5 muzeów

Pomorza – podkreślili, że są bardzo zadowoleni ze współpracy z jednostką w zakresie praktyk oraz realizacji badań terenowych na swoje potrzeby.

Losy absolwentów „etnologii” nie są monitorowane ani na poziomie Biura Karier (badanie zawieszono 2 lata temu) ani na poziomie Wydziału. Władze kierunku nie zbierają w sposób systematyczny informacji o miejscach pracy absolwentów i nie wykorzystują tych informacji do podnoszenia poziomu kształcenia. Nie są również prowadzone systematyczne, okresowe przeglądy skuteczności współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dotyczące poprawności doboru instytucji, losów absolwentów i wpływu tej współpracy na doskonalenie programu studiów. Podczas zebrań Rady Programowej ZEiAK analizowane są zmiany wprowadzane w programie w efekcie konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Całościowe przeglądy programu kształcenia odbywają się co 3 lata.

Jak wynika z informacji przekazanej ZO PKA przez Jednostkę (uzupełnienie Raportu Samooceny dotyczące kryterium 6) - Jednostka stworzyła koncepcję powołania Rady Partnerów Strategicznych, która działać będzie od roku akademickiego 2019/2020, a której zadaniem będzie koordynowanie działań związanych z rozwojem współpracy ZEiAK z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelni. Rada składać się będzie z przedstawicieli czterech grup: (1) otoczenia społecznego, (2) otoczenia gospodarczego/przedstawicieli rynku pracy, (3) instytucji kultury i (4) oddelegowanych pracowników ZEiAK. Jednak po analizie kandydatów do Rady, należy stwierdzić, że brakuje w niej podmiotów ze środowiska stricte biznesowego, dominują podmioty z branży kulturalnej, które nie odzwierciedlają w pełni zawodowego środowiska pracy absolwentów kierunku „etnologia”. Natomiast Rada będzie dokonywać przeglądów programów studiów raz do roku, co należy uznać za dobry krok w stronę systematyzacji współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Propozycja oceny spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kierunek prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie konstruowania, realizacji oraz doskonalenia programu studiów; podjęto próby systematyzacji tej współpracy od roku akademickiego 2019/2020. Ograniczenie rodzaju podmiotów współpracujących do muzeów i instytucji kultury nie jest zgodne z celem kształcenia jakim jest przygotowanie studentów do wyzwań współczesnego rynku pracy oraz ogranicza szanse zawodowe absolwentów kierunku „etnologia”. Również praktyki zawodowe realizowane są wyłącznie w instytucjach kultury. Współpraca z instytucjami kultury przybiera różnorodne formy, adekwatnie do realizacji programu studiów i osiągania efektów uczenia się. Nie są jednak prowadzone cykliczne przeglądy skuteczności tej współpracy, brakuje wiedzy nt. losów absolwentów kierunku, brakuje także mechanizmów pozwalających w zaplanowany sposób doskonaląc program studiów w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy.

Mocne strony:

- dobra i silna współpraca z muzeami z regionu;
- konsultowanie z pracodawcami (przedstawicielami instytucji kultury) programu studiów;
- zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w dydaktykę;
- realizacja na rzecz interesariuszy zewnętrznych badań, w których uczestniczą studenci.

Słabe strony:

- zbyt rzadkie i niesystematyczne spotkania z otoczeniem społeczno-gospodarczym. częstotliwość ta ma się jednak zmienić od roku akademickiego 2019/2020;
- ograniczenie rodzaju podmiotów współpracujących z jednostką do muzeów i innych instytucji kultury, które nie jest zgodne z koncepcją kształcenia. brak współpracy ze środowiskiem biznesowym, w którym zatrudnienie mogą zdobyć absolwenci „etnologii” (badania marketingowe, reklama itd.);
- brak wiedzy nt. losów absolwentów kierunku i jej przełożenia na doskonalenie kształcenia;
- brak cyklicznych przeglądów skuteczności współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

- Zaleca się rozszerzenie katalogu podmiotów, z którymi współpracuje Jednostka, o działające m.in. w sektorze badań marketingowych, reklamy, badań user experience (UX), itp. Należy wykorzystać w tym celu gotowość Biura Karier w nawiązaniu pierwszych kontaktów z ww. firmami.
- Współpraca z otoczeniem według ZO PKA powinna być poddawana cyklicznej ocenie pod względem jej skuteczności, zakresu, wpływu na program studiów, a wyniki takiej oceny powinny być wykorzystywane do doskonalenia programu studiów. Jednostka powinna zaplanować mechanizmy takiej oceny oraz je wdrożyć.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Jednostka sukcesywnie dba o podnoszenie stopnia umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego. W ciągu ostatnich 6 lat 15. studentów „etnologii” uczestniczyło w programie Erasmus+ (SSL – 11, a SSM – 4). Ponadto Wydział podpisał 8 umów w ramach programu Erasmus+ dla kierunku „etnologia” z uczelniami w Niemczech, Hiszpanii, Chorwacji, Czechach, Słowacji, Litwie i Belgii. W roku akademickim 2015/2016 jedna studentka uczestniczyła w programie MIRAI i zdobyła dwutygodniowe stypendium Ministerstwa Edukacji Japonii (pobyty w Tokio). Kadra naukowa w ramach programu Erasmus+ wyjechała czterokrotnie, a gościła zagranicznych wykładowców trzykrotnie. Pracownicy częściej korzystają z indywidualnych zaproszeń zagranicznych ośrodków, wygłaszając wykłady na znanych uczelniach w Azji i Europie, m.in. w Japonii, Hiszpanii czy Niemczech. Umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego sprzyjają również wyjazdy zagraniczne innego typu, np. w ramach stypendiów rządowych czy instytucjonalnych, udziału w zagranicznych konferencjach, co przyczynia się do nawiązania współpracy, np. z Uniwersytetem w Tokio (wzajemne wykłady, planowanie podpisania umów bilateralnych). Istotną rolę odgrywa również organizacja międzynarodowych konferencji, których słuchaczami bywają studenci, np. *1st Colloquia Baltica-Iranica 16-17 October 2014* oraz *2nd Colloquia Baltica-Iranica 04-08 December 2015*.

Pracownicy ZEiAK doskonalą również swe kompetencje językowe, uczestnicząc w zagranicznych kursach języków obcych, np. hiszpańskiego (kurs zakończony w 2018). W celu dbałości o umiędzynarodowienie procesu kształcenia każdy pracownik przyjmowany do pracy musi podpisać oświadczenie zobowiązujące go do przygotowania i prowadzenia zajęć w języku obcym. Ponadto przygotowują dla studentów „etnologii” oprócz lektoratów otwarte wykłady w języku angielskim dla uczestników programu Erasmus+, w tym o tematyce etnologicznej (np. *Political Mythology in the 20th Century East Central Europe*, z roku akademickim 2014/2015, 2015/2016; *Introduction to Polish Culture and Pomerania Region Diversity* z roku akademickim 2017/2018).

Uczelnia zapewnia także studentom możliwość nauki języka obcego na poziomie B2 (K_U19) – na pierwszym stopniu studiów oraz B2+ (K_U15) na drugim stopniu. Studenci mają do wyboru jeden z języków kongresowych – angielski, niemiecki, francuski, hiszpański, rosyjski i włoski. W planach zajęć uwzględniany jest lektorat języka angielskiego, ale chętni mogą uczestniczyć w lektoracie innego nowożytnego języka obcego, który odbywa się w Centrum Języków Obcych UG (w Sopocie).

Rada Programowa ZEiAK regularnie monitoruje proces umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego. Podjęto działania mające zwiększyć udział wykładowców zagranicznych w kształceniu na kierunku „etnologia”. Planowana jest podpisanie umowy z Tokyo Metropolitan University (Japonia), w ramach której nastąpi wymiana wykładowców akademickich pomiędzy ośrodkami, w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia (zarówno na UG, jak i w TMU). Docelowo mają zostać podpisane podobne umowy w odniesieniu do Kraju Basków/Hiszpania (Universidad del País Vasco /Euskal Herriko Unibertsitatea). W 2018 r. podpisany został list intencyjny w zakresie współpracy badawczej pomiędzy badaczami z Uniwersytetu Kraju Basków oraz ZEiAK.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Jednostka spełnia kryterium umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku „etnologia”. Pracownicy systematycznie uczestniczą w naukowym życiu międzynarodowym – korzystają z wymiany w ramach programu Erasmus+, regularnie goszczą jako wykładowcy w ośrodkach zagranicznych oraz zapraszają zagranicznych gości z odczytami do Jednostki. Ponadto biorą udział w różnego rodzaju międzynarodowych konferencjach, stażach, badaniach, kursach czy szkoleniach dotyczących różnych kwestii powiązanych z dydaktyką, w tym praw człowieka czy języków mniejszości. Jednocześnie prowadzą zajęcia w językach obcych dla studentów Erasmus+, chociaż miejscowi studenci nie wykazują zbyt dużego zainteresowania tego typu zajęciami. Studenci obowiązkowo uczestniczą w lektoratach, zapewniających im znajomość języka na poziomie B2 oraz B2+. Mają też możliwość wysłuchiwania wykładów gościnnych prowadzonych w językach obcych. Studenci regularnie wyjeżdżają w ramach programu Erasmus+. Jednostka podpisuje stosowne umowy bilateralne i ułatwia studentom organizację tych wyjazdów. Rada Programowa kierunku regularnie monitoruje umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego i podejmuje działania mające na celu jego intensyfikację.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci są motywowani do osiągnięcia efektów uczenia się poprzez funkcjonujący na Uczelni system stypendiów i nagród określonych w ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Regulamin Przyznawania Nagród Rektora Uniwersytetu Gdańskiego pozwala na przyznanie dodatkowej nagrody finansowej. W czasie spotkań ZO PKA ze studentami stwierdzono, iż są oni słabo poinformowani na temat możliwości uzyskania nagród wymienionych w Regulaminie Studiów. Studenci w przeważającej większości nie znają kryteriów przyznawania dodatkowych nagród oraz nie mają świadomości ich istnienia. Jedną z form motywowania studentów do osiągnięcia wysokich wyników w nauce jest możliwość indywidualizacji programu studiów. Studenci szczególnie wyróżniający się w nauce mogą wystąpić do Rektora o zgodę na Indywidualny Plan i Program Studiów, na co pozwala § 36 Regulaminu Studiów.

Indywidualny program studiów z opieką naukową polega na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności albo na zmianie profilu kształcenia, łączeniu dwóch lub więcej specjalności w obrębie jednego lub więcej kierunków, a także na udziale studenta w pracach badawczych. Dziekan, na wniosek studenta, może wyrazić zgodę na studiowanie według indywidualnego programu studiów z opieką naukową pod kierunkiem wybranego przez tego studenta opiekuna naukowego.

Wsparcie ze strony nauczycieli akademickich polega przede wszystkim na pomocy w doborze własnej ścieżki naukowej, prowadzeniu badań i doświadczeń w laboratoriach, opieki nad tworzeniem pracy dyplomowej oraz bieżącej ocenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się za pomocą poszczególnych form weryfikacji. Z uwagi na niewielką liczbę studentów istnieje możliwość indywidualnego podejścia do każdego z interesariuszy. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie zaopiniowali formy wsparcia i opieki ze strony nauczycieli akademickich. Szczególnie podkreślali życzliwość prowadzących oraz możliwość szybkiego kontaktu za pomocą poczty elektronicznej lub rozmowy telefonicznej.

Poszczególnym rocznikom przydzielony jest opiekun roku, który jest dobierany z grona pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. Opiekun pełni funkcję pośrednika w przypadku zgłaszania skarg i sugestii dotyczących kształcenia i studiowania na wizytowanym kierunku. Osoby obecne na spotkaniu potwierdziły, iż spotkania z opiekunem roku odbywają się regularnie. W czasie spotkania z opiekunem studenci mają możliwość otwartego wypowiedzenia się na temat procesu kształcenia oraz innych spraw dotyczących studiowania. Studenci obecni na spotkaniach z ZO PKA pozytywnie zaopiniowali wsparcie ze strony instytucji opiekuna roku.

Obecni na spotkaniu uczestnicy seminariów dyplomowych wyrażali pozytywne opinie na temat form wsparcia i pomocy ze strony promotorów. Kryteria wyboru promotora pracy dyplomowej nie są określone w sposób formalny i zależą od zasad ustalonych przez samego promotora. Studenci wybierając opiekuna pracy dyplomowej kierują się przede wszystkim chęcią dalszego uczestnictwa w wybranej przez siebie ścieżce naukowej. Piszą oni prace pod kierunkiem pracowników, którzy posiadają wiedzę w wybranym przez nich zakresie. Z uwagi na dużą liczbę pracowników, pod nadzorem których możliwe jest wykonanie pracy

dypłomowej, studenci nie zgłaszali zastrzeżeń do tego rozwiązania. Liczba dyplomantów przypadających na jednego promotora nie powoduje nadmiernego obciążenia nauczyciela akademickiego i pozwala na indywidualne podejście do każdego ze studentów.

Studenci kierunku mają swoją reprezentację w Wydziałowym Samorządzie Studenckim. Działania Samorządu skupiają się przede wszystkim na reprezentowaniu studentów przed Władzami Wydziału i Uczelni, animowaniu życia studenckiego oraz prowadzeniu działalności mającej na celu promocję Wydziału i Uczelni. Samorząd organizuje przegląd kół naukowych, wydarzenia integracyjne dla studentów oraz szkolenia i warsztaty we współpracy z Biurem Karier. Samorząd deleguje również przedstawicieli do Komisji ds. Materialnych w której studenci stanowią większość składu. Członkowie Samorządu Studentów obecni na spotkaniu z ZO PKA nie zgłaszali zastrzeżeń do systemu finansowania ich działalności. W budynku Wydziału zostało wygospodarowane pomieszczenie na potrzeby Samorządu, w którym znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz wyposażenie biurowe, niezbędne do prowadzenia działalności.

Działalność Studenckiego Ruchu Naukowego jest wpisana w funkcjonowanie Koła Naukowego Antropologów „Arcana”. Koło stawia sobie za cel poszerzenie wiedzy naukowej studentów poprzez prowadzenie spotkań dyskusyjnych oraz popularyzację „etnologii” jako atrakcyjnego kierunku studiów na Uniwersytecie Gdańskim. Studenci podejmują wiele inicjatyw takich, jak tłumaczenie książek naukowych, tworzenie biuletynów informacyjnych oraz organizacje wydarzeń promujących „etnologię” (np. *Dzień Japoński z Etnologią*). Studenci organizują cykl wydarzeń mających na celu animację życia akademickiego (np. Etnosurvival, warsztaty origami, Spotkania z ikoną oraz wyjazdy integracyjno-naukowe). Organizacja posiada swojego opiekuna, który jest powoływany z grona pracowników Uczelni. Członkowie koła naukowego wyrażali pozytywne opinie na temat form wsparcia i opieki ze strony opiekuna, który doradza im w kwestiach merytoryczno-organizacyjnych i skutecznie motywuje do poszerzania swojej wiedzy i umiejętności. Nie zgłaszali oni również zastrzeżeń do skuteczności systemu finansowania działalności kół naukowych.

Za administracyjną obsługę studentów odpowiada Dziekanat. Jednostka jest otwarta dla studentów od wtorku do piątku w wyznaczonych godzinach. Studenci niestacjonarni mogą korzystać z dodatkowego dyżuru wyznaczonego w soboty. Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat ram czasowych w których dostępna jest obsługa administracyjna. Pozytywnie oceniona została również życzliwość pracowników.

W zakresie doradztwa zawodowego i edukacyjnego studentów kierunkowi wspiera Akademickie Biuro Karier. Zadaniem jednostki jest pozyskiwanie ofert pracy dla studentów, organizacja spotkań studentów z doradcami zawodowymi oraz przeprowadzanie szkoleń z zakresu nabywania kompetencji miękkich. Biuro Karier organizuje również cykliczne spotkania studentów z pracodawcami, w czasie których przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni informują studentów o aktualnie oczekiwanych na rynku pracy kompetencjach. Pracownicy jednostki oferują możliwość przeprowadzenia symulacji rozmowy kwalifikacyjnej i oferują pomoc przy tworzeniu dokumentów aplikacyjnych. Organizowane są warsztaty w ramach których studenci mają możliwość zdobycia kompetencji z zakresu autoprezentacji, wystąpień publicznych i innych aspektów umiejętności interpersonalnych. Dwa razy w roku organizowane są Giełdy Pracy, podczas których studenci mają okazję do rozmowy z potencjalnymi pracodawcami.

Na Uczelni funkcjonuje system wsparcia osób z niepełnosprawnością. Powołana jest instytucja Biura Osób Niepełnosprawnych, której zadaniem jest umożliwienie studentom z niepełnosprawnością pełnego uczestnictwa w procesie kształcenia. Osoby z niepełnosprawnością mogą liczyć na szerokie spektrum form wsparcia takich, jak pomoc

asystenta osoby, pomoc tłumacza języka migowego, dodatkowe zajęcia z języka obcego, alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego, dodatkowe zajęcia dydaktyczne, dostosowanie organizacji procesu kształcenia do indywidualnych potrzeb, pomoc psychologa oraz pomoc doradcy zawodowego. Dostępna jest również wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu, który ułatwia poruszanie się i studiowanie osobom z niepełnosprawnością: przenośne szyny do wózków inwalidzkich, odbiorniki pola elektromagnetycznego z pętli indukcyjnych, urządzenia wspomagające słyszenie oraz przenośne dyktafony.

W celu doskonalenia form wsparcia i motywowania studentów rekomenduje się stworzenie formalnego systemu ewaluacji tych aspektów. Przykładem dobrej praktyki w tym zakresie jest uzupełnienie ankiet studenckich o pytania za pomocą których studenci wyrażą swoją opinię na temat jakości obsługi administracyjnej i innych form wsparcia.

Ponadto rekomenduje się przeprowadzenie przy udziale studentów okresowych przeglądów wsparcia studentów, obejmujących formy wsparcia, zasięg ich oddziaływania, skuteczność systemu motywacyjnego, poziom zadowolenia studentów oraz wykorzystanie wyników tych przeglądów do doskonalenia wsparcia i jego form.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia motywuje studentów do nauki i oferuje kompleksowy i skuteczny system wsparcia ich rozwoju środkami wykraczającymi poza wymogi Ustawy. Niewielka liczebność grup umożliwi bliski kontakt pomiędzy pracownikami i studentami w sprawach dotyczących wyboru ścieżki naukowej. Studencki ruch naukowy umożliwi rozwijanie własnych zainteresowań i predyspozycji. Osoby z niepełnosprawnością mają możliwość pełnego uczestniczenia w procesie kształcenia. Biuro Karier pomaga w zdobyciu kompetencji potrzebnych na rynku pracy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Kierunek podjął wysiłki na rzecz zapewnienia publicznego dostępu do informacji o warunkach rekrutacji, programie kształcenia i jego realizacji. Wymiernym efektem tych wysiłków są: z jednej strony media elektroniczne takie, jak strona internetowa Jednostki, wirtualna platforma USOS, poczta elektroniczna oraz portale społecznościowe, a z drugiej tradycyjne nieelektroniczne formy komunikowania w postaci tablic informacyjnych oraz przekazu ustnego. W ostatnim przypadku ważną rolę w upublicznianiu informacji odgrywa sekretariat IAiE UG, który na bieżąco aktualizuje ogłoszenia.

Najważniejszą rolę pełni strona internetowa Jednostki. Ma ona czytelną strukturę obejmującą informacje dotyczące Wydziału, zasad rekrutacji, studiów i spraw studenckich, działalności naukowej a także pracowników. Poszczególne zakładki dostarczają wszelkich wymaganych

informacji w zakresie celu kształcenia przyznawanych kwalifikacje i tytułów zawodowych, charakterystyki warunków studiowania i kompetencji kandydatów. Szczegółowo określają warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów. Podane zostały również efekty uczenia się oraz opis procesu nauczania i uczenia się. Na podstawie sylabusów zostały stworzone *Karty informacyjne*, które zawierają najważniejsze informacje i aktualizacje na temat programu kształcenia w zakresie danego przedmiotu. W obrębie poszczególnych kart przedmiotu określono charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego. Jednostka zapewnia ponadto informacje na temat zasad dyplomowania oraz wsparcia w procesie uczenia się.

Informacje zawarte na stronie Kierunku są kierowane głównie do kandydatów i studentów. W mniejszym stopniu stanowią one swoistą wizytówkę Kierunku w zakresie prowadzonych badań i ich ewentualnego wykorzystania przez interesariuszy zewnętrznych. ZO PKA rekomenduje podjęcie działań na rzecz rozszerzenia kręgu ewentualnych odbiorców oraz rozszerzenie zakresu informacji skierowanej do interesariuszy zewnętrznych

. Podkreślić należy, że w ocenie interesariuszy wewnętrznych, tj. studentów i pracowników Jednostki system zapewniający publiczny dostęp do informacji działa sprawnie i odpowiada potrzebom obu grup. Sposób przekazu informacji w formie elektronicznej oceniono jako skuteczny.

Na poziomie ogólnouczelnianym nie są prowadzone systematyczne badania monitorujące publiczny dostęp do informacji o studiach na kierunku etnologia. W wyniku sugestii ze strony ZO PKA Jednostka zobowiązała się przekazać do Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia propozycję rozszerzenia ankiet o pytania dotyczące skuteczności działań doskonalących w zakresie oceny publicznego dostępu do informacji. Dotychczas stosowaną procedurą w tym zakresie, stanowiącą miernik efektywności, były opinie wyrażane przez studentów oraz interesariuszy zewnętrznych podczas spotkań z Władzami Jednostki oraz w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi. Jednostka umożliwia także możliwość zgłaszania zastrzeżeń bezpośrednio do sekretariatu IAiE UG bądź do zastępcy dyrektora IAiE UG. Dotychczasowe obserwacje ze strony władz Jednostki, a także opinie studentów, są ze wszech miar pozytywne. Wysoko oceniono walor aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami jest oceniane pozytywnie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Jednostka prowadzi wyraźnie określoną politykę informacyjną. Wykorzystuje w tym celu przede wszystkim media elektroniczne, wykorzystując jednocześnie tradycyjne ustne formy przekazu. Zakres informacji przekazywanych publicznie oraz ich treść są w pełni zadowalające. Jednostka monitoruje skuteczność publicznego dostępu do informacji i zamierza podjąć się rozszerzenie form monitoringu.

Mocne strony: logiczne i klarowne zaprojektowanie strony internetowej Jednostki, bogactwo relewantnych treści; słabe strony: zbyt małe nakierowanie na interesariuszy zewnętrznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Jednostka prowadzi nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów. Nadzór ten sprawowany jest przez Radę Zakładu Etnologii i Antropologii Kulturowej UG (ZEiAK) oraz Władze Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UG (IAiE). Kompetencje tych organów określone są w Statucie UG i Regulaminie Studiów. Oba organy zobowiązane są również do prowadzenia nadzoru ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Rada ZEiAK realizuje swoje zadania statutowe w tym zakresie w sposób ciągły dokonując przeglądów procesu kształcenia i przekazując sprawozdanie z jego przebiegu do WZZJK i Prodziekanowi ds. Kształcenia WH UG, a następnie Prorektorowi ds. Kształcenia. Sprawozdania i ich analiza stanowią element planowania i wdrażania działań projakościowych w skali całej Uczelni. W skali samej Jednostki program kształcenia na wizytowanym kierunku poddany jest również wnikliwej analizie, w rezultacie której – w zależności od potrzeb, ale też i możliwości – ulega modyfikacjom w ramach prac Rady Programowej ZEiAK. Obecnie Rada Programowa składa się z 11 osób, w tym 2 przedstawiciele studentów, co odpowiada składowi Rady ZEiAK. Obecnie te dwa ciała kolegialne, procedują nad zmianami programowymi w ramach zebrań Rady ZEiAK.

Jednostka opracowała procedury zmian w programach studiów: zmiany takie przygotowywane są przez kierunkowego koordynatora jakości kształcenia i programów studiów. Propozycje te poddawane są głosowaniu Rady ZEiAK oraz Rady Wydziału. Program studiów poddawany jest corocznej analizie, opartej na studenckich ankietach dotyczących oceny zajęć dydaktycznych, zmianach w regulacjach prawnych oraz wytycznych WZZJK. Procedura ta została zastosowana np. w roku 2019, kiedy w wyniku przeprowadzonych badań w latach 2016-2019 dokonywano korekty przyjętej polityki dydaktycznej, np. wprowadzono moduł *Antropologia widowisk* czy też badania terenowe na studiach magisterskich. Polityka jakości przewiduje coroczny przegląd programu studiów obejmujący efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Z analizy ZO PKA wynika, że w ramach wewnętrznego systemu jakości są przeprowadzane systematyczne wewnętrzne oceny dotyczące stosowanych na uczelni sposobów weryfikacji efektów uczenia się i wyniki tych ocen służą doskonaleniu programu studiów. Szczególnie istotnym elementem polityki zapewniania jakości jest monitorowanie procesu dyplomowania.

Jednostka kieruje się w monitorowaniu i ocenie zasadami studiów precyzyjnie określonymi w Regulaminie studiów na UG. Wszystkie procedury nt. zasad oceniania i weryfikowania efektów uczenia się zawarte są w dokumencie „*Formy i kryteria oceniania efektów kształcenia na kierunku etnologia UG*” sporządzonym przez Radę ZEiAK (dostępnym w wersji elektronicznej) oraz w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Ważną rolę w prowadzonej polityce jakości odgrywają informacje zwrotne uzyskiwane od samych studentów w corocznych ankietach. Badania ankietowe przeprowadzone są na dużej próbie. Przykładowo w roku akademickim 2017/2018 ankietyzacji poddano 20 grup studenckich (łącznie 187 ankiet w tym studentów kierunku etnologia), co w przypadku ocenianego kierunku jest wartością

miarodajną. Zbiorcze wyniki ankietyzacji są corocznie omawiane na posiedzeniu Rady ZEiAK, WZZJK lub na spotkaniach pracowników zakładu z władzami WH. Ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny, obejmujących kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiaganiu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców. Brak natomiast informacji dotyczących ścieżek kariery absolwentów.

Jak wspomniano powyżej studenci kierunku posiadają swoją reprezentację w Radzie, w liczbie wynoszącej co najmniej 20% składu gremium. Studenci mają możliwość zgłaszania wniosków o zmiany w programie kształcenia za pośrednictwem Samorządu Studenckiego lub bezpośrednio w ramach Rady. Mogą też zgłaszać swoje uwagi i postulaty bezpośrednio do władz Instytutu lub nauczycieli akademickich. Studenci obecni na spotkaniach nie zgłaszali zastrzeżeń do uznawalności swoich uwag przy okazji projektowania, zatwierdzania i wprowadzania zmian w programie kształcenia.

Pracownicy wizytowanej Jednostki – podobnie jak studenci – mają możliwość wywierania wpływu na doskonalenie programu kształcenia poprzez zgłaszanie wniosków indywidualnie lub poprzez kierownika zakładu.

O ile rola i miejsce interesariuszy wewnętrznych określona jest w przepisach i procedurach wprowadzonych przez Jednostkę, a ich wpływ należy ocenić jako bezpośredni i natychmiastowy, o tyle udział interesariuszy zewnętrznych jest sporadyczny, choć w żadnym bądź razie nie jest przypadkowy. Władze ZEiAK starają się korzystać z opinii interesariuszy zewnętrznych i uwzględniać ich głos w pracach nad doskonaleniem procesu kształcenia na kierunku etnologia, czego przykładem mogą być organizowane spotkania i opinie sporządzone np. przez Fabrykę Sztuk w Tczewie (listopad 2018). Ogólna polityka Jednostki w zakresie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi opiera się na założeniu, że głos interesariuszy jest ważny (szczególnie w zakresie organizacji praktyk) i brany pod uwagę przy kształtowaniu i doskonaleniu programu studiów. Jednak kwestia jakości kształcenia na kierunku nie jest poddawana regularnej ocenie zewnętrznej. Sposób przekazywania uwag przez interesariuszy zewnętrznych należy uznać za nieformalny: nie mają bowiem oni stałego miejsca w Radzie Programowej, a formalne spotkania – choć cykliczne – odbywają się relatywnie rzadko, tj. raz na 2-3 lata. przy czym wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku Świadomy fakt, że oceniany kierunek prowadzi studia wyłącznie jako profil ogólnoakademicki, ZO PKA rekomenduje jednak zwiększenie częstotliwości formalnych – a tym samym protokołowanych – spotkań z przedstawicielami środowiska zewnętrznego. Tym bardziej, że wyniki spotkań władz Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi miały dotychczas widoczny wpływ na programy studiów. Wpływ ten widoczny był w decyzji o skorelowaniu oczekiwanych kompetencji absolwentów z treściami zajęć oraz ich formami, co ustalone zostało w roku 2013. Podobnie spotkanie Władz Instytutu z interesariuszami zewnętrznymi w roku 2018 przyniosło szereg zmian w programie kształcenia, poprzez uwzględnienie konieczności zwiększenia ilości godzin dydaktycznych poświęconych etnografii Polski, przykładanie większej uwagi do umiejętności interpersonalnych studentów czy też zmianę terminu praktyk. Należy podkreślić również, że zostały wdrożone działania doskonalące uwzględniające uwagi ostatniej wizytacji PKA

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Jednostka prowadzi nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów. W polityce jakości, projektowaniu, zatwierdzaniu, monitorowaniu, przeglądzie i doskonaleniu programu studiów biorą udział interesariusza wewnątrzni i zewnątrzni. W przypadku interesariuszy zewnętrznych ZO PKA rekomenduje wypracowanie, w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, systemowego i skutecznego włączenia interesariuszy zewnętrznych do procesu projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

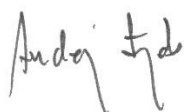
Brak.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Przewodniczący ZO PKA dokonującego oceny programowej kierunku „etnologia” na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego w dniach 13-16 marca 2013 r. zapoznał się szczegółowo z nadesłanymi uwagami do Raportu PKA z powyższej wizytacji, przedstawionymi przez Dziekana Wydziału i Kierownika Zakładu Etnologii, a przekazanymi przy piśmie Prorektora Uniwersytetu Gdańskiego z dn. 5 lipca 2013 r. Zaprezentowane w nich dodatkowe informacje i wyjaśnienia uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen ze „znacząco” na „w pełni” trzech kryteriów: 5. Infrastruktura dydaktyczna; 7. System wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz 8. Wewnętrzny system zapewnienia jakości.

Prezydium PKA Uchwałą Nr 494/2013 z dnia 5 września 2013 r. w sprawie oceny programowej na kierunku „etnologia” prowadzonym na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydało **ocenę pozytywną.**

ZO PKA, w świetle przeprowadzonej oceny w roku 2019 uznał, że kierunek „etnologia” oraz Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, dostosowały się do powyższych zaleceń PKA oraz dokonały odpowiednich zmian i korekt o charakterze naprawczym w obszarze kryteriów: infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie; wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia; polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.

**Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej
Profil ogólnoakademicki**

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu profilowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami

i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczzonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Andrzej Tyde